

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Sžp/11/2013
Identifikačné číslo spisu:	1012201651
Dátum vydania rozhodnutia:	24.04.2014
Meno a priezvisko:	CSc., JUDr. Eva Babiaková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1012201651.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: DUO CENTER Slovakia s.r.o., so sídlom Pribinova 23, Bratislava, IČO: 35 832 126, proti žalovanému: Okresný úrad Bratislava, odbor výstavby a bytovej politiky, so sídlom Lamačská cesta 8, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/7/2012-57, č. k. 6S/52/2012-57 zo dňa 11. marca 2013, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/7/2012-57, č. k. 6S/52/2012-57 zo dňa 11. marca 2013, p o t v r d z u j e .

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

Krajský súd v Bratislave napadnutým uznesením č. k. 6S/7/2012-57, č. k. 6S/52/2012-57 zo dňa 11. marca 2013 nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov. Rozhodnutie odôvodnil tým, že v predmetnej právnej veci žalobca dňa 12. februára 2013 predložil súdu vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, v ktorom však nepreukázal, či vlastní nejaké nehnuteľnosti, pohyb na účtoch vedených v peňažných ústavoch na jeho meno, výšku jeho dlhov, ako ani svoju platobnú schopnosť. V zaslanom tlačive žalobca súčasne uviedol, že vlastné imanie žalobcu predstavuje sumu 6638,79 € (200 000 Sk) a ako ďalšie skutočnosti, ktoré by mal súd prvého stupňa zohľadniť, doplnil, že spoločník a štatutárny zástupca spoločnosti Z. X. je chráneným svedkom ukrývaným na neznámom mieste v zahraničí a nemôže na Slovensku podnikáť, pričom druhá spoločníčka a štatutárna zástupkyňa spoločnosti N. X. je v dôsledku dopravnej nehody pripútaná na invalidný vozík, teda vplyvom týchto okolností je spoločnosť v súčasnosti neaktívna.

Súd prvého stupňa konštatoval, že skutočnosť, že žalobca v tlačive neuviedol žiadne nehnuteľné a hnutel'né veci, peňažné pohľadávky a ani dlhy nepreukazuje, že žalobca nemá žiadny majetok. Výslovil, že žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal svoje tvrdenie a jeho majetkové pomery neboli žiadnym vierohodným spôsobom preukázané. Dal do pozornosti, že žalobca má majetok v inej forme, keď ako spoločnosť s ručením obmedzeným má základný majetok vo výške 6638,78 € (200 000 Sk). Zdôraznil,

že výška súdneho poplatku (132 €) za žalobu podľa položky č. 10 písm. a/ sadzobníka súdnych poplatkov a poplatku za výpis z registra trestov nepredstavuje neprimerane vysokú čiastku, ktorú by žalobca nemohol uniesť, a to vzhľadom na jeho základné imanie 6638,78 € (200 000 Sk). Ďalej uviedol, že z výpisu z obchodného registra zo dňa 6. marca 2013 vyplýva, že žalobca má jedného spoločníka - N. X., H. XX, H. XXX XX. Dospel k záveru, že zdravotné pomery spoločníčky žalobcu nemajú za následok to, že by žalobca ako obchodná spoločnosť nebol schopný zaplatiť súdny poplatok. Zároveň konštatoval, že pomery žalobcu ako právnickej osoby by odôvodňovali oslobodenie od súdnych poplatkov, napríklad pokiaľ by sa dostal do ťaživej finančnej situácie z dôvodov, ktoré by neboli v príčinnej súvislosti s jeho podnikaním, napr. z dôvodu vyššej moci.

Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vydal nové rozhodnutie, v ktorom oslobodenie od platenia súdnych poplatkov žalobcovi prizná. Uviedol, že žalobca vo svojej žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov poukázal na závažné okolnosti, pre ktoré je vo svojej podnikateľskej činnosti dlhodobo nečinný, a ktoré sú dôvodom podanej žiadosti. Uvedené zdôvodnil dvoma závažnými okolnosťami, a sice, že dňom 17. januára 2005 bol spoločník a štatutárny zástupca spoločnosti Z. X., ako chránený svedok v zmysle zákona č. 256/1998 Z. z. o ochrane svedka a o zmene a doplnení niektorých zákonov v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 5T/140/2009, zaradený do Programu na ochranu svedkov a je ukrývaný na neznámom mieste v zahraničí, a teda nemôže na území Slovenskej republiky podnikáť. Súčasne poukázal na skutočnosť, že pri dopravnej nehode dňa 21. februára 2006 sa druhá spoločníčka a štatutárna zástupkyňa spoločnosti N. X. zranila, následkom čoho sa od tej doby podrobila 3 operáciám kolena a 7 operáciám chrbtice, pričom pri operácii chrbtice dňa 24. novembra 2009 ochrnula na dolných končatinách a od tejto doby je pripútaná na lôžko a invalidný vozík. Dodávajúc, že vplyvom tohto postihnutia a neprítomnosti aj druhého štatutárneho zástupcu - chráneného svedka je spoločnosť žalobcu v súčasnosti neaktívna.

Krajskému súdu vyčítal nesprávnosť jeho záverov, nakoľko mal za to, že žalobca ako právnická osoba sa nie vlastným zavinením nachádza v situácii, kedy nie je schopný podnikáť bez zodpovednej osoby - štatutárneho zástupcu a rozvíjať svoju podnikateľskú činnosť. Ďalej namietal, že vo vyplnenom tlačive deklaroval, že nemá žiadny majetok, čestne vyhlásil a vlastnoručne podpísal, že všetky skutočnosti, ktoré v ňom uviedol, sú pravdivé, a že si je vedomý, že v prípade zistenia nepravdivých mu oslobodenie od súdnych poplatkov nebude priznané, resp. mu môže byť odňaté a môže mu byť uložená poriadková pokuta.

Zároveň poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obo/127/2008, 5Obo/128/2008, 5Obo/129/2008 zo dňa 30. júla 2009, v ktorom tento vyslovil, že zamietnutie návrhu s odôvodnením, že by sa tým prenášalo podnikateľské riziko na štát, nemá oporu v zákone. V spojitosti s uvedeným namietal, že jedným zo základných práv, ktoré je zakotvené v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd je právo domáhať sa stanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde. Zdôraznil, že toto právo má každý, teda aj ten, kto nemá finančné prostriedky na zaplatenie súdneho poplatku. Doplnil, že na oslobodenie účastníka od zaplatenia súdneho poplatku musia byť súčasne splnené dve podmienky, a to nepriaznivá finančná situácia a pravdepodobnosť úspechu v danom konaní na strane žiadateľa. Následne dal do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. IV. ÚS 289/03, v ktorom tento dospel k záveru, že ak súd v rozhodnutí uvedie iný dôvod, na základe ktorého rozhodol, ide o svojvoľný výklad ustanovenia § 138 ods. 1 O.s.p., pretože nerešpektuje jeho znenie. Svoje tvrdenia doplnil poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/37/2000, v ktorom vyslovil, že aj podnikateľskému subjektu môže byť za splnenia zákonných predpokladov uvedených v ustanovení § 138 ods. 1 O.s.p. priznané (celkom alebo sčasti) oslobodenie od súdnych poplatkov. Zastával názor, že zákonodarca pri zavedení pojmu „pomery účastníka“ mal na mysli predovšetkým majetkové pomery žiadateľa, majúce základ v okolnostiach, ktoré nie sú len dočasnej prechodnej povahy, a preto odôvodňujú záver, že poplatník si nemôže riadne splniť poplatkovú povinnosť, alebo jej splnenie od neho nemožno spravodlivo požadovať. Mal za to, že v prípade žalobcu sú splnené obe vyššie uvedené podmienky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu nie je možné priznať úspech.

Najvyšší súd z predloženého spisového materiálu krajského súdu zistil, že žalobca podanú žalobu označil ako „Žaloba na preskúmanie zákonnosti a postupu správnych orgánov - stavebných úradov:

- a/ bývalého Krajského stavebného úradu v Bratislave č. A/2009/1036-DLD zo dňa 29. septembra 2009 (žalobcovi nedoručené rozhodnutie)

- b/ bývalého Krajského stavebného úradu v Bratislave č. A/2011/1905-2/JAN zo dňa 22. júla 2011 (žalobcovi nedoručené oznámenie)

- c/ Mestskej časti Bratislava Petržalka č. UKSP-13341-TJ/10,11-Ko 4 zo dňa 8. februára 2011, pričom v jej petite žiadal, aby súd v súlade s § 250j ods. 2 písm. a/, b/, c/, d/ a e/ O.s.p. zrušil všetky napadnuté rozhodnutia a oznámenia o vybavení vecí v plnom rozsahu.

Krajský súd v Bratislave následne uznesením č. k. 6S/7/2012-39, č. k. 6S/52/2012-39 zo dňa 7. decembra 2012, v úvodnej časti ktorého ako predmet konania uviedol preskúmanie zákonnosti rozhodnutí bývalého Krajského stavebného úradu v Bratislave č. A/2011/1905-2/JAN zo dňa 22. júla 2011 a č. A/2009/1036-DLD zo dňa 29. septembra 2009, zastavil konanie, keď dospel k záveru, že v zmysle § 247 ods. 2 O.s.p. oznámenie bývalého Krajského stavebného úradu v Bratislave č. A/2011/1905-2/JAN zo dňa 22. júla 2011 nemá právne účinky rozhodnutia vydaného v správnom konaní, a teda nie je preskúmateľné súdom podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku. Ohľadom rozhodnutia bývalého Krajského stavebného úradu v Bratislave č. A/2009/1036-DLD zo dňa 29. septembra 2009 vyslovil, že vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu bola žaloba podaná oneskorene. Súčasne konštatoval, že dôvodom na zastavenie konania bolo aj nezaplatenie súdneho poplatku v plnom rozsahu v zmysle § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov (ďalej len „zákon č. 71/1992 Zb.“).

Žalobca následne podaním doručeným krajskému súdu 15. januára 2013 podal odvolanie proti uzneseniu o zastavení konania a súčasne požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov podľa § 138 O.s.p., ktoré odôvodnil tvrdeniami v podstate totožnými s dôvodmi uvedenými v jeho odvolaní proti uzneseniu, ktoré je predmetom súčasného konania.

Vzhľadom k tomu, že žalobca k uvedenému podaniu pripojil len fotokópie záznamov o hospitalizácii spoločníčky a štatutárnej zástupkyne N. X. s trvaním hospitalizácie od 6. októbra 2009 do 9. decembra 2009, opomenúc predložiť ďalšie dôkazy na preukázanie splnenia požiadaviek § 138 O.s.p., t.j. najmä preukazujúce nepriaznivé pomery žalobcu, krajský súd ho výzvou z 17. novembra 2013 (č. l. 52) vyzval, aby podanie doplnil a v lehote 15 dní doručil súdu riadne vyplnené tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania, ktorý navrhuje, aby mu bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov - právnická osoba s tým, že toto tlačivo krajský súd žalobcovi zaslal. Výzva bola žalobcovi doručená 31. januára 2013.

Na základe výzvy doručil žalobca 12. februára 2013 krajskému súdu tlačivo pre dokladovanie pomerov účastníka konania (§ 138 ods. 2 O.s.p.), v ktorom uviedol, že nemá žiadne peňažné záväzky, s ktorých plnením bol v deň podania žiadosti 30 dní v omeškaní, rovnako tak, že nemá žiaden bankový účet, ani pohľadávky, pri ktorých možno s odbornou starostlivosťou predpokladať, že budú uhradené najneskôr do 30 dní od podania žiadosti, taktiež že nevlastní žiadne nehnuteľnosti a hnuťelné veci (motorové vozidlá, iné hnuťelné veci nad 750 €). Uviedol vlastné imanie 6638,78 € (200 000 Sk) pri založení spoločnosti. Zároveň uviedol, že nemá žiadne záväzky, teda bankové úvery, prípadne iné pôžičky a úvery. Ako ďalšie skutočnosti, ktoré by mal súd zohľadniť, poukázal na to, že Z. X. je chráneným svedkom ukrývaným na neznámom mieste v zahraničí a nemôže na Slovensku podnikáť, pričom spoločníčka a štatutárna zástupkyňa spoločnosti N. X. je v dôsledku dopravnej nehody pripútaná na invalidný vozík.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. poplatková povinnosť vzniká podaním návrhu, odvolania a dovolania alebo žiadosti na vykonanie poplatkového úkonu, ak je poplatníkom navrhovateľ, odvolateľ a dovolateľ.

Podľa § 138 ods. 1 O.s.p. na návrh môže súd priznať účastníkovi celkom alebo sčasti oslobodenie od súdnych poplatkov, ak to pomery účastníka odôvodňujú a ak nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Ak nerozhodne súd inak, vzťahuje sa oslobodenie na celé konanie a má i spätnú účinnosť; poplatky zaplatené pred rozhodnutím o oslobodení sa však nevracajú.

Podľa § 246c ods. 1 O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

Zákonodarca v citovanom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku pripúšťa možnosť čiastočného, prípadne úplného oslobodenia od súdnych poplatkov. Predpokladom priznania oslobodenia od súdnych poplatkov je v prvom rade samotná žiadosť účastníka konania, preukázanie dôvodov, spočívajúcich v majetkových, sociálnych, finančných a pod. pomeroch účastníka, odôvodňujúcich oslobodenie od súdnych poplatkov a súčasne preukázanie, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok pre oslobodenie od súdnych poplatkov v každom prípade individuálne, a to aj vzhľadom na individuálnosť každého konania.

Účelom ustanovenia § 138 O.s.p. je, aby účastníkovi nebolo len pre jeho majetkové a sociálne pomery znemožnené uplatňovať alebo brániť svoje právo. Pre priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov musia byť súčasne splnené dve podmienky. Prvou je nepriaznivá finančná, resp. majetková situácia a druhou skutočnosť, že nejde o svojvoľné alebo zrejme bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva (teda quasi pravdepodobnosť úspechu v ďalšom konaní na strane žiadateľa). V prípade fyzických osôb sa prihliada aj na osobné a rodinné pomery. Vychádzajúc, ako z jazykového výkladu uvedeného zákonného ustanovenia, tak i zo zásady rovnosti účastníkov občianskeho súdneho konania, deklarovanou taktiež Európskym súdom pre ľudské práva, zákon nerozlišuje medzi subjektmi podnikateľskými a nepodnikateľskými. Oprávnenosť žiadosti preto súd hodnotí z hľadiska splnenia uvedených podmienok, pričom vychádza zo skutočností, preukázaných žiadateľom.

O oslobodení od súdnych poplatkov v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia súd rozhoduje na návrh účastníka konania, ku ktorému je tento povinný pripojiť listinné dôkazy, deklarujúce jeho majetkové pomery.

Krajský súd v prejednávanej veci vykonal zisťovanie majetkových pomerov žalobcu, ktoré je potrebné nielen tvrdiť, ale ich aj preukázať. Neprihliadal ako na rozhodnú na skutočnosť, že žalobca je podnikateľským subjektom.

Podľa § 121 O.s.p. netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti, ako aj právne predpisy uverejnené alebo oznámené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky a právne záväzné akty, ktoré boli uverejnené v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev a v Úradnom vestníku Európskej únie.

Podľa § 120 ods. 2 O.s.p. vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvojiteľnosti, o osvojenie, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhli.

Podľa § 125 O.s.p. za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä

výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Majetkové pomery žalobcu nemožno považovať za skutočnosti všeobecne známe alebo známe súdu z jeho činnosti a konanie o oslobodenie od súdneho poplatku nie je konaním, v ktorom by zákon ukladal súdu vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie skutkového stavu. Je preto výlučne na žalobcovi, aby svoje tvrdenie o nepriaznivých pomeroch sám preukázal, na čo slúži, okrem iných, aj tlačivo, ktoré mu krajský súd doručil a ktoré je tiež dostupné na internete.

Keďže žalobca nepredložil doklady preukazujúce jeho tvrdenie o nepriaznivej situácii, krajský súd, logicky, nemohol vykonať akékoľvek dokazovanie v tomto smere. Preto bolo správne jeho rozhodnutie nepriznať žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov z dôvodu, že žalobca nepreukázal svoje tvrdenia o nepriaznivosti finančných a majetkových pomerov.

Pre úplnosť odvolací súd uvádza, že nemohol prihliadnuť na fotokópiu daňového priznania k dani z príjmov právnickej osoby za rok 2011, predloženú súdu prvého stupňa spoločne s odvolaním, nakoľko z tejto kópie tlačiva nie je zrejmé, či bolo v tomto vyhotovení podané na daňovom úrade, resp. súdu nebolo predložené potvrdenie o podaní daňového priznania s uvedenými údajmi.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie krajského súdu podľa 250ja ods. 3 veta druhá O.s.p. a § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil, pretože krajský súd vo veci rozhodol po vecnej i právnej stránke správne a jeho postup pri rozhodovaní o návrhu žalobcu na oslobodenie od súdneho poplatku v plnej miere rešpektoval a chránil práva žalobcu na spravodlivý súdny proces.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože žalobca nemal v konaní úspech a žalovanému náhrada trov konania neprináleží (§ 250k, § 224 ods. 1 O.s.p.).

S účinnosťou od 1. januára 2013 došlo zákonom č. 345/2012 Z. z. o niektorých opatreniach v miestnej štátnej správe a o zmene a doplnení niektorých zákonov k zrušeniu krajských stavebných úradov (§ 1 písm. b/), pričom ich právomoc prešla na obvodné úrady v sídle kraja (§ 2 ods. 1).

V zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 180/2013 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 1. októbra 2013 obvodné úrady zriadené podľa predpisov účinných do 30. septembra 2013 sú okresné úrady podľa tohto zákona. Preto, hoci bol v podanej žalobe ako žalovaný označený ešte Krajský stavebný úrad v Bratislave, Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 107 ods. 4 O.s.p. už ako so žalovaným konal a ako žalovaného označil Okresný úrad Bratislava.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.